

УДК 021-028.27

Катерина Лобузїна,

д-р наук із соціальних комунікацій,
директор Інституту інформаційних технологій
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Видання, затребуване наукою і практикою

Рец. на кн.: **Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі** : монографія / О. Ю. Мар'їна; Харк. Держ. акад. культури. – Харків, 2017. – 280 с.

Поступ інформаційного суспільства, починаючи з другої половини ХХ ст., тісно пов'язаний зі стрімким розвитком цифрових технологій, які на сьогодні є невід'ємним складником інформаційних обмінів. На їх основі створюється єдиний цифровий комунікаційний простір, який дедалі відчутніше, наполегливіше диктує нові вимоги щодо створення, управління та споживання інформації. Інноваційні технологічні рішення, постійно зростаючі можливості цифрових комунікацій, необмежені обсяги електронної інформації – все це актуалізує проблему адаптації та визначення місії, функцій та перспектив розвитку бібліотек у цифровому просторі. Ґрунтовному аналізу вказаних вище аспектів присвячене монографічне дослідження Мар'їної О. Ю. «Бібліотека в цифровому просторі», що робить його актуальним, очікуваним, а результати – затребуваними наукою і практикою.

За своєю структурою книга, що рецензується, складається з п'яти логічно вибудованих і пов'язаних між собою розділів. У центрі дослідницької уваги авторки перебувають питання:

- тенденції формування цифрового простору сучасних соціальних комунікацій, цифрова модернізація бібліотек та їх адаптація до цифрових реалій;
- основні напрями інтеграції бібліотек у цифрове середовище, опанування новітніми медіа та створення цифрових бібліотечних активів;
- методичні та технологічні підходи до організації соціокомунікаційної діяльності бібліотек в електронному середовищі, розширення спектра електронних інформаційних продуктів і послуг бібліотек, які надаються в онлайн-режимі;
- основні чинники успішної комунікаційної діяльності бібліотек у цифровому середовищі, яка ґрунтується на виробленні контент-стра-

- тегії бібліотеки та використанні ефективних соціокомунікаційних веб-технологій менеджменту і маркетингу;
- сучасні вимоги користувачів до споживання інформації, нормативно-правового забезпечення, зокрема адаптованого до законодавства України, бібліотечно-інформаційної діяльності у цифровому середовищі.

О. Ю. Мар'їною вперше у вітчизняній науці здійснено системне вивчення проблематики комплексної цифрової модернізації бібліотеки. Обраний авторкою ракурс дослідження надав змогу проаналізувати різні аспекти розгортання цифрового технологічного середовища, які суттєво впливають на сутнісні ознаки та функціональні характеристики бібліотечно-інформаційної діяльності. Значна увага у монографії приділена аналізу основних напрямів упровадження інформаційно-ко-

мунікаційних технологій у бібліотеках. Оцінка інтеграції вітчизняних бібліотек в цифровий простір дається як з позиції особливостей розвитку найперспективніших технологічних напрямів їх реалізації, так і в контексті основних технологічних рішень, що сприяють його розгортанню. Проаналізовано принципи та особливості формування цифрових активів бібліотек, виокремлені чинники їх актуалізації та просування в цифровому медіапросторі. Досліджено та співставлено динаміку розвитку цифрових проектів вітчизняних і зарубіжних бібліотечних установ.

Дослідниця наголошує, що реалії цифрового простору швидко поширюються на бібліотечно-інформаційну галузь та водночас окреслюють проблемні моменти адаптації бібліотечних установ до електронного технологічного середовища. У багатьох випадках цифрова модернізація бібліотек стимулює створення нових можливостей, підвищує ефективність діяльності шляхом забезпечення принципово нового рівня продукування, узагальнення, поширення і використання інформації та знань. Проте, як відзначає авторка, в більшості випадків сукупний ефект від цифрових трансформацій бібліотечних установ виявляється слабшим очікуваного. На переконання О. Ю. Мар'їної, симптоматичним для більшості вітчизняних бібліотек різних типів та видів стає курс на опану-

вання та запровадження окремих цифрових технологій без урахування ризиків, особливостей, динамічного характеру цифрової трансформації бібліотечно-інформаційної діяльності. Акцентовується увага на відсутності системного бачення концепції цифрової модернізації бібліотек України.

У книзі детально обґрунтовується оригінальна стратегія розвитку бібліотек за цифрових реалій, охарактеризовано основні шляхи підвищення ефективності мережевої комунікації, новий інструментарій збереження, консолідації, актуалізації, представлення інформації бібліотечно-інформаційних ресурсів, методів залучення до бібліотечної діяльності користувачів цифрових комунікацій.

Практичне значення монографії полягає у тому, що отримані наукові результати можуть бути використані в процесі формування стратегії цифрової модернізації бібліотек України, розширення спектра та якості цифрових бібліотечно-інформаційних послуг.

Безперечно, проведене О. Ю. Мар'їною дослідження заслуговує на високу оцінку, його результати стануть у нагоді фахівцям-дослідникам, практикам, усім, хто виявляє інтерес до електронних бібліотечно-інформаційних технологій та цифрових соціальних комунікацій.